

การบริหารความเสี่ยงการทุจริต
การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในงานนิติกรณ์เอกสาร
เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือในงานบริการนิติกรณ์เอกสาร

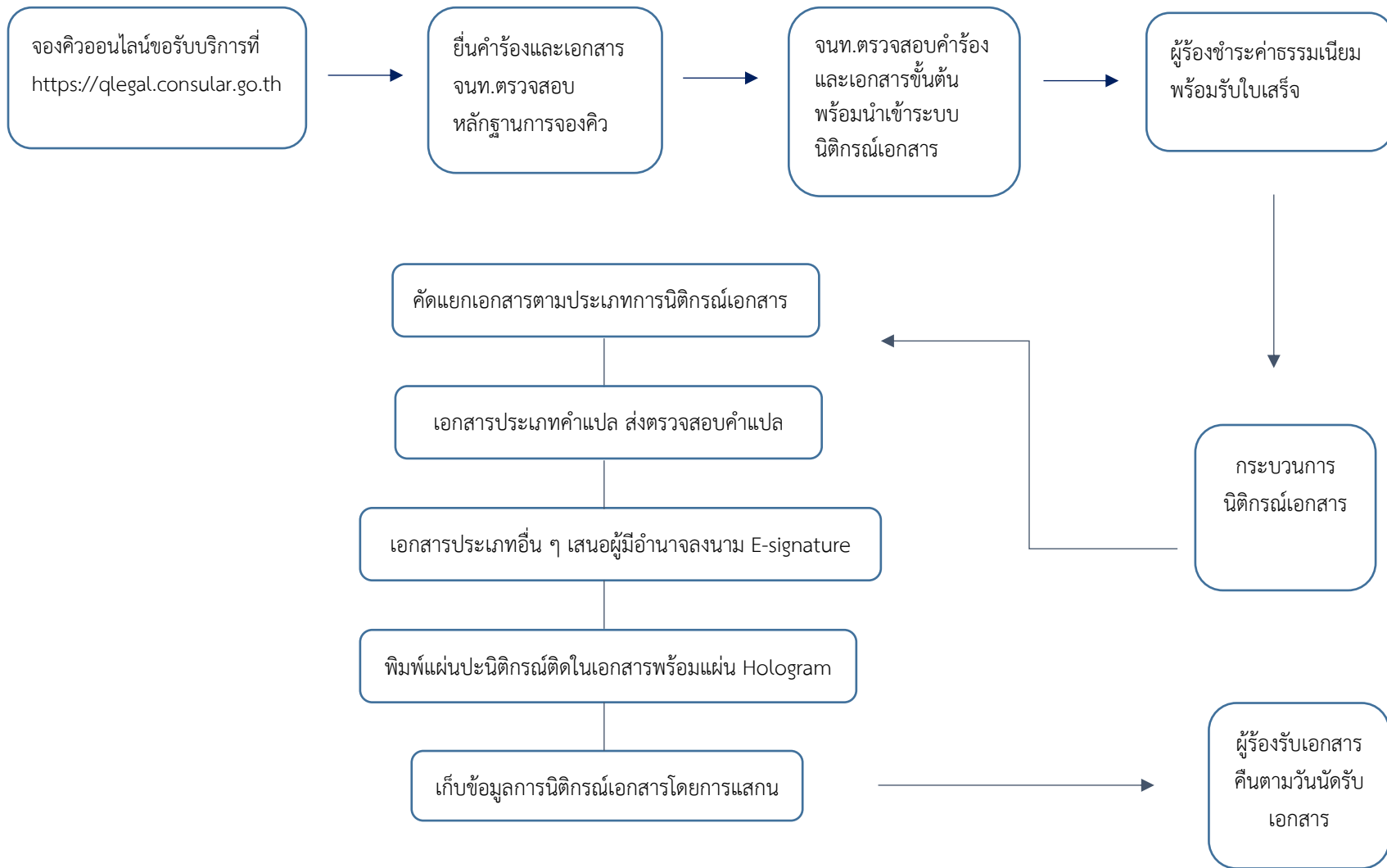
หลักการและเหตุผล

การให้บริการประชาชนถือเป็นภารกิจหลักของกรมการกงสุล ดังนั้น จึงต้องมีการพัฒนาคุณภาพการให้บริการให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนผู้มาใช้บริการ ทั้งนี้ กองสัญชาติและนิติกรณ์กรมการกงสุล เป็นหน่วยงานราชการหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนในด้านการนิติกรณ์เอกสาร และมีประชาชนมาขอให้บริการมากขึ้น ทั้งนี้ ระบบการนิติกรณ์เอกสาร คือ การที่เจ้าพนักงานตามกฎหมายลงลายมือชื่อและตราประทับในตำแหน่งหน้าที่ รับรองความถูกต้องตามกฎหมายของเอกสารต่าง ๆ ทั้งเอกสารสำคัญที่ทางราชการออกให้ และนิติกรณ์ที่จัดทำขึ้น ทั้งนี้ กองสัญชาติและนิติกรณ์ กรมการกงสุลจัดเป็นหน่วยงานประสานงานเบื้องต้น หรือเป็นตัวกลางประสานกับสถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุลไทยในต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม สำนักอัยการสูงสุด และกับสถานเอกอัครราชทูตหรือ สถานกงสุลใหญ่ต่างประเทศในประเทศไทยด้วย

ปัจจุบันคนไทยได้เดินทางไปติดต่อ หรือไปทำงานที่มีถิ่นฐานอยู่ในต่างประเทศจำนวนมากขึ้น รวมถึงการติดต่อเจรจาด้านธุรกิจ ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของกองสัญชาติฯ ในการให้บริการนิติกรณ์เอกสารจึงมีบทบาทสำคัญมากขึ้นในการให้บริการประชาชน กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศจึงได้พยายามยกระดับและพัฒนาทางด้านสัญชาติ การทะเบียน และการรับรองนิติกรณ์เอกสารให้มีมาตรฐานมีประสิทธิภาพและความถูกต้องของเอกสาร รวมถึงพัฒนาการให้บริการ เพื่อรักษาผลประโยชน์สาธารณะและคุณภาพชีวิตของประชาชน

ดังนั้น กองสัญชาติฯ จึงได้นำระบบนิติกรณ์เอกสารใหม่มาใช้ เพื่อเป็นการป้องกันและลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงาน ในกระบวนการรับคำร้องนิติกรณ์ โดยการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการนิติกรณ์ มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลต่าง ๆ โดยเป็นการขอรับบริการนิติกรณ์ที่ไม่ต้องกรอกคำร้อง (paperless) การใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-signature) ของผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อ การที่แผ่นปะนิติกรณ์มี QR Code ที่สามารถตรวจสอบความถูกต้องของการนิติกรณ์เอกสาร (หน่วยงานปลายทางตรวจสอบได้เอง) ซึ่งมีคุณลักษณะป้องกันการปลอมแปลงมากขึ้น และสามารถตรวจสอบว่าคำร้องดำเนินการถึงขั้นตอนใดทำให้เกิดความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น

แผนภาพแสดงขั้นตอนการรับคำร้องให้บริการนิติกรณ์เอกสาร

การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการงานนิติกรณ์เอกสาร
เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือในงานบริการนิติกรณ์เอกสาร

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	การประเมินความเสี่ยง (L x I)		
		Likelihood	Impact	Risk Score
๑. การยื่นขอนิติกรณ์เอกสาร	กรณีเจ้าหน้าที่รับคำร้องและเอกสารของผู้ร้องเข้ามาในระบบนิติกรณ์เอกสารโดยผู้ร้องไม่ได้รับบัตรคิวหรือมาติดต่อหน่วยงานไม่ทันตามเวลาที่หน่วยงานกำหนด	๑	๔	๔
๒. การตรวจสอบเอกสารขั้นต้นก่อนนำเข้าระบบนิติกรณ์เอกสาร	กรณีผู้ร้องเอกสารปลอมแปลงแต่เจ้าหน้าที่หละหลวมไม่ได้ตรวจสอบก่อนดำเนินการนิติกรณ์เอกสาร	๑	๔	๔
๓. พิมพ์และติดแผ่นปะนิติกรณ์เอกสาร	กรณีแผ่นปะนิติกรณ์สูญหายระหว่างกระบวนการนิติกรณ์เอกสาร และพบแผ่นปะนิติกรณ์ปรากฏในเอกสารที่ไม่ยื่นขอการนิติกรณ์กับทางหน่วยงานมาก่อน	๒	๔	๘

เกณฑ์การให้คะแนนความเสี่ยง

ด้านโอกาสเกิด (Likelihood)

คะแนน	ความหมาย	เกณฑ์
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ
๔	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยมาก
๑	น้อยมาก	เหตุการณ์ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น (ไม่เกิดขึ้นเลย)

ด้านผลกระทบ (Impact)

คะแนน	ความหมาย	เกณฑ์
๕	สูงมาก	- เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ที่ถูกกลโกงซึ่งมีความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม - เกิดการฟ้องร้องต่อศาล หรือหน่วยงานกำกับดูแลองค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้น
๔	สูง	- ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชนสื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ - ร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว
๓	ปานกลาง	- หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง - มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน
๒	น้อย	- ปรากฏข่าวสื่อที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียนแจ้งเบาะแส - เริ่มมีความกังวล มีคนสอบถามข้อมูล
๑	น้อยมาก	แทบจะไม่มี

การจัดระดับความเสี่ยง

โอกาส	๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
	๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
	๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
	๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
	๑	๑	๒	๓	๔	๕
		๑	๒	๓	๔	๕
		ผลกระทบ				

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

- สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง
- สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง
- สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖
กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ

ชื่อกระบวนการ

การรับคำร้องด้านการให้บริการนิติกรณ์เอกสาร

ชื่อแผนบริหารความเสี่ยง

การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการให้บริการนิติกรณ์เอกสาร เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือในงานบริการนิติกรณ์เอกสาร

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ปัจจัย/ ประเด็นความเสี่ยง	ระดับ ความเสี่ยง	แนวทางการจัดการความเสี่ยง
๑. การยื่นขอนิติกรณ์เอกสาร	กรณีเจ้าหน้าที่รับคำร้องและเอกสารของผู้ร้องเข้ามาในระบบนิติกรณ์เอกสาร โดยผู้ร้องไม่ได้รับบัตรคิวหรือมาติดต่อหน่วยงานไม่ทันตามเวลาที่หน่วยงานกำหนด	ต่ำ	ในการขอนิติกรณ์เอกสารประชาชนผู้ประสงค์ขอรับบริการทุกคนต้องจองคิวออนไลน์ ที่ https://qlegal.consular.go.th โดยผู้จองคิวออนไลน์จะได้รับ QR Code ยืนยันการจองผ่านทาง E-mail ของตนเอง เพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงต่อเจ้าหน้าที่ โดยเจ้าหน้าที่จะตรวจสอบข้อมูลผู้ขอรับบริการจาก QR Code ทั้งนี้ ข้อมูลของผู้จองคิวและผู้มายื่นขอรับบริการต้องมีความถูกต้องและตรงกับข้อมูลในระบบจองคิวออนไลน์เท่านั้น จึงสามารถยื่นคำร้องและเอกสารได้
๒. การตรวจสอบเอกสารขั้นต้นก่อนนำเข้าสู่ระบบนิติกรณ์เอกสาร	กรณีผู้ร้องเอกสารปลอมแปลงแต่เจ้าหน้าที่หละหลวมไม่ได้ตรวจสอบก่อนดำเนินการนิติกรณ์เอกสาร	ต่ำ	ระบบนิติกรณ์เอกสารแบบใหม่มีการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลตัวอย่างลายมือชื่อของผู้มีอำนาจลงนามในเอกสารหรือออกเอกสารของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลของประเทศ ไทยและต่างประเทศ เพื่อเจ้าหน้าที่ใช้ในการตรวจเทียบและตรวจสอบความถูกต้องของลายมือชื่อของผู้มีอำนาจลงนามในเอกสารก่อนดำเนินการนิติกรณ์เอกสาร
๓. พิมพ์และประทับตราแผ่นปะนิติกรณ์เอกสาร	กรณีแผ่นปะนิติกรณ์สูญหายในกระบวนการนิติกรณ์เอกสาร และพบแผ่นปะ	สูง	- ระบบนิติกรณ์เอกสารแบบใหม่สามารถพิมพ์แผ่นปะนิติกรณ์ได้ตามจำนวนค่าธรรมเนียมที่ผู้ร้องได้ชำระ ซึ่งค่าธรรมเนียม

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ปัจจัย/ ประเด็นความเสี่ยง	ระดับ ความเสี่ยง	แนวทางการจัดการความเสี่ยง
	<p>นิติกรรมปรากฏในเอกสารที่ไม่เคยยื่นขอการนิติกรรมกับทางหน่วยงานมาก่อน</p>		<p>คำนวณจากชนิดและจำนวนเอกสารที่ต้องการนิติกรรม เป็นการควบคุมไม่ให้เจ้าหน้าที่พิมพ์แผ่นปะนิติกรรมเกินจำนวน - ระบบนิติกรรมเอกสารแบบใหม่ออกแบบแผ่นปะนิติกรรมให้มีรูปแบบเฉพาะที่ยากต่อการปลอมแปลง อีกทั้งยังมี QR Code ในทุกแผ่นปะนิติกรรมที่สามารถสแกนตรวจสอบข้อมูลได้ว่า แผ่นปะนิติกรรมนั้นออกมาเพื่อรับรองเอกสารชนิดใด ใครเป็นเจ้าของเอกสาร เป็นต้น เพื่อป้องกันการนำแผ่นปะนิติกรรมไปประทับในเอกสารที่ไม่เคยผ่านการตรวจสอบหรือผ่านระบบนิติกรรมเอกสารของหน่วยงานมาก่อน</p>